

ЛІСОВА КУНИЦЯ У СТАРОМУ ГНІЗДІ ОРЛАНА-БІЛОХВОСТА

В.М. Грищенко, Є.Д. Яблоновська-Грищенко
Канівський природний заповідник

Лісова куниця (*Martes martes*) літні лігва як правило влаштовує в дуплах дерев, але при нестачі їх може займати також гайна білки (*Sciurus vulgaris*), гнізда воронових та хижих птахів (Абеленцев, 1968; Petzsch, Piechocki, 1986). 19.04.2001 р. ми знайшли куницю, яка поселилася у старому гнізді орлана-білохвоста (*Haliaeetus albicilla*). Гніздо знаходилося у старому мішаному лісі з віковими дубами і соснами в урочищі Перуни (Михайлівський ліс біля гирла Росі, Черкаська область). Збудоване у верхній частині крони старої сосни на висоті близько 25 м. Воно займалося птахами протягом багатьох років, але в 2001 р. виявилось порожнім. Орлани переселилися в нове гніздо, влаштоване також на сосні на віддалі близько 200 м.

Під час огляду старого гнізда в бінокль ми помітили рух у нижній частині будівлі. Це була лісова куниця, яка вийшла з лігва. Гніздо з роками стало дуже високим і мало баштоподібну основу. Очевидно, тут утворилася порожнина, у якій і оселилася куниця. Ми спостерігали звіра на гнізді двічі протягом дня з інтервалом у три години. Куниця з'являлася на кілька секунд і швидко зникла серед гілок основи гнізда.

Залишається відкритим питання: вижив звір господарів гнізда чи зайняв уже пустуючу будів-

лю? Лісова і кам'яна (*Martes foina*) куниці є одними з головних ворогів лісових хижих птахів. Куниця здатна знищити навіть дорослих пташенят таких великих хижаків як малий підорлик (*Aquila pomarina*) або орлан-білохвіст (Thiede, 1996; Schulze, 2000). З іншого боку, рештки лісової куниці знаходили серед залишків їжі орланів (Шарлемань, 1933). Відомі випадки успішного полювання цих птахів навіть на таких хижих звірів як лисиця (*Vulpes vulpes*), видра (*Lutra lutra*), домашні коти та собаки (Fischer, 1995; Mizera, 1999).

Література

- Абеленцев В.І. (1968): Фауна України. Т. 1. Ссавці. Вип. 3. Куниці. Київ: Наукова думка. 1-280.
Шарлемань М. (1933): Орел-сіруватень (*Haliaeetus albicilla* L.) на Україні. - Зб. праць Зоол. музею АН УРСР. 12: 80-88.
Fischer W. (1995): Die Seeadler. Magdeburg: Westarp Wissenschaften. 1-192.
Mizera T. (1999): Bielik. Świebodzin: Wyd. Lubuskiego klubu przyrodników. 1-195.
Petzsch H., Piechocki R. (1986): Urania Tierreich. Säugetiere. Urania Verlag. 1-604.
Schulze A. (2000): Greifvögel — gefährdet durch Marder? - Orn. Mitteilungen. 52 (12): 404-407.
Thiede W. (1996): Der Baummarter *Martes martes* als Vogel-feind. - Orn. Mitteilungen. 48 (10): 264.

НЕКОТОРЫЕ НЕОБЫЧНЫЕ ЯВЛЕНИЯ В ЖИЗНИ НАСЕКОМЫХ В ДНЕПРОВСКО-ОРЕЛЬСКОМ ЗАПОВЕДНИКЕ В 2000 г.

Н.В. Антонец

Днепроовско-Орельский природный заповедник

При проведении мониторинговых исследований беспозвоночных (фенологические наблюдения) в позднеосенний и зимний периоды 2000 г. нами были зарегистрированы необычные явления в жизни насекомых. За десять лет работы в заповеднике мы впервые столкнулись с такими интересными фактами.

Со 2 по 7.10 и с 1 по 7.11 на участках псаммофитной степи в связи с теплой погодой наблюдался массовый лет бабочки махаона (*Papilio machaon* L.), занесенной в Красную книгу Украи-

ны. Летали бабочки третьего поколения. Обычно у этого вида отмечаются два поколения в мае-июне и июле-августе.

9.11 в кв. 48 (культуры дуба) на дороге был обнаружен один живой экземпляр имаго майского хруща западного (*Melolontha melolontha* L.). Обычно взрослые жуки появляются в мае-июне.

29.12 в связи с теплой погодой отмечался также вылет пчелы медоносной (*Apis mellifera* L.) из ульев. Насекомые делали облет.